

ΜΑΘΗΜΑ 15^ο (σελ. 60-64)

7.1 ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ (σελ. 60-61)

1. Πότε μια κοινωνία έχει πολιτική οργάνωση (δηλ. είναι πολιτική);
Όταν συγκεκριμένα άτομα έχουν την εξουσία να επιβάλλουν στην κοινωνία κανόνες (νόμους)
2. Ποια άτομα είχαν πολιτική εξουσία:
 - α) Την πρωτόγονη εποχή: *ο φύλαρχος*
 - β) Στην αρχαία Αίγυπτο: *οι ιερείς*
 - γ) Στην αρχαία Αθήνα: *ο λαός άμεσα*
 - δ) Στις μεγάλες αυτοκρατορίες: *πολιτικοί και στρατιωτικοί (αυτοκράτορες, ηγεμόνες, βασιλείς)*
 - ε) Στη σύγχρονη δημοκρατία: *ο λαός έμμεσα*
3. Ποια είναι η έννοια της Πολιτείας
 - α) Στην αρχαία Ελλάδα: *υπάρχει πολιτεία όταν ο λαός αποφασίζει ο ίδιος για τους κανόνες που ρυθμίζουν την κοινωνική ζωή*
 - β) Κατά τη Γαλλική επανάσταση: *υπάρχει πολιτεία όταν υπάρχει ισότητα μεταξύ των πολιτών και ο λαός απελευθερώνεται από την εξουσία του μονάρχη*
 - γ) Σήμερα: *υπάρχει πολιτεία όταν ο λαός εκλέγει εκπροσώπους, που αποφασίζουν οι ίδιοι για τους κανόνες που ρυθμίζουν την κοινωνική τους ζωή.*
4. Ποιους κανόνες καθορίζει μια σύγχρονη Πολιτεία;
 - α) Κανόνες που ρυθμίζουν τη **λειτουργία των κοινωνικών θεσμών** (εκπαίδευση, οικογένεια, οικονομία κλπ.)
 - β) Κανόνες που ρυθμίζουν **δικαιώματα και υποχρεώσεις των ατόμων** (κανόνες για μαθητές – καθηγητές, γονείς – παιδιά κλπ.)
 - γ) Κανόνες που ρυθμίζουν τις **ποινές και τις κυρώσεις** σε περίπτωσης παράβασης των κανόνων (δικαστήρια, σωφρονιστικό σύστημα, ποινικός κώδικας)

7.2 ΕΘΝΟΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΑ

1. Τι είναι η πατρίδα; (αναφορά ιστορικού παραδείγματος)
Ο τόπος στον οποίο γεννιέται και ζει το άτομο. Στην Οδύσσεια γίνεται λόγος για το «νόστο», δηλ. την επιστροφή στην πατρίδα
2. Τι συνέπειες έχει η μόνιμη εγκατάσταση των πληθυσμών σε έναν τόπο; Τι συνείδηση δημιουργούν στα άτομα οι συνέπειες αυτές;
*Με τη μόνιμη εγκατάσταση πληθυσμών σε έναν τόπο δημιουργούνται κοινά στοιχεία μεταξύ των ανθρώπων και, κατ' επέκταση, πολιτισμός (γλώσσα, θρησκεία, ήθη και έθιμα).
Με τα κοινά αυτά στοιχεία δημιουργείται στα άτομα η συνείδηση ότι ανήκουν στην ίδια πατρίδα (αφού κατοικούν στον ίδιο τόπο) και στην ίδια ομάδα (αφού μοιράζονται την ίδια γλώσσα, θρησκεία, άρα τον ίδιο πολιτισμό) . Η ομάδα αυτή είναι το **έθνος**.*
3. Η ανθρώπινη ομάδα που αποτελεί ένα έθνος:
 - α) Τι χαρακτηριστικό έχει; *Ότι συνδέεται με ορισμένο τόπο (χωρίς απαραίτητα να κατοικεί σ' αυτόν)*
 - β) Τι κοινό έχουν τα άτομα της ομάδας μεταξύ τους; *Ότι μοιράζονται κοινό πολιτισμό και ιστορία*
 - γ) Ποια συνείδηση δημιουργείται στην ομάδα; *Ότι τα άτομα που την αποτελούν έχουν κοινά συμφέροντα και κοινές επιδιώξεις.*
4. Τι χαρακτηριστικά έχει η ανθρώπινη ομάδα που αποτελεί ένα κράτος; Ποια η διαφορά έθνους και κρατους;
*Ότι συνδέεται με **συγκεκριμένο έδαφος** (τα σύνορα), **συγκεκριμένο λαό** (τους μόνιμους κατοίκους) και **συγκεκριμένη πολιτική εξουσία** (τους πολιτικούς άρχοντες του τόπου). Αντίθετα, το έθνος δεν περιορίζεται εδαφικά, αλλά έχει κριτήριο τον **κοινό πολιτισμό**.*

5. Είναι δυνατό ένα έθνος να εκτείνεται σε πολλά κράτη; Είναι δυνατό ένα κράτος να αποτελείται από πολλά έθνη; Αιτιολογείστε και αναφέρατε παραδείγματα.
α) Ναι, γιατί ο κοινός πολιτισμός, που είναι κριτήριο του έθνους, μπορεί να υπάρχει σε περισσότερα κράτη. Π.χ. ελληνικό έθνος υπάρχει τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Αυστραλία, τις ΗΠΑ κλπ.
β) Ναι, γιατί τα κριτήρια χαρακτηρισμού ενός κράτους (συγκεκριμένο έδαφος – λαός – εξουσία) δεν είναι υποχρεωτικό να ανήκουν σε ένα μόνο έθνος (π.χ. ΗΠΑ, πρώην Σοβιετική Ένωση, που είναι κράτη που αποτελούνται από πολλές εθνότητες)
6. Ποια άλλη ταυτότητα έχει σήμερα ένας Έλληνας πολίτης, εκτός από την εθνική; Τι συνέπειες έχει το γεγονός αυτό, τόσο για το έθνος όσο και για τους πολίτες;
Την ευρωπαϊκή. Αυτό σημαίνει για το έθνος ότι αποτελεί **κομμάτι μιας Ενιαίας Ευρώπης** και για τους πολίτες ότι η διεκδίκηση των συμφερόντων τους θα πρέπει να γίνεται μέσα από **διάλογο και συνεργασία** με τα υπόλοιπα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7.3 ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1. Πότε μία δραστηριότητα είναι πολιτική; Δώστε παραδείγματα πολιτικών δραστηριοτήτων.
Όταν συνδέεται όχι μόνο με προσωπικές επιλογές του ατόμου, αλλά με τη συλλογική ζωή των πολιτών, με όλο το κοινωνικό σύνολο. Δηλ. είτε οι δραστηριότητες που αφορούν τους πολιτικούς (π.χ. εκλογές) είτε καθημερινές δραστηριότητες (π.χ. φοίτηση στο Πανεπιστήμιο: συνδέεται με την προετοιμασία, τον τρόπο εισαγωγής, το επίπεδο σπουδών, την επαγγελματική αποκατάσταση, πράγματα που ρυθμίζονται από την Πολιτεία).
2. Τι προκαλούν σε μια σύγχρονη κοινωνία οι πολιτικές δραστηριότητες διαφορετικών ομάδων πολιτών; Δώστε παραδείγματα.
Συγκρούσεις (π.χ. εργοδότες – εργαζόμενοι, καταναλωτές – παραγωγοί)
3. Τι ευθύνες δημιουργούν στον πολίτη οι πολιτικές του δραστηριότητες;
α) ευθύνη **ενημέρωσης** για την κοινωνική ζωή (σε τοπικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο), γιατί αποτελεί προϋπόθεση λήψης των σωστών αποφάσεων. Επίσης, πολλά προβλήματα αποκτούν διεθνή χαρακτήρα (περιβάλλον, ειρήνη κλπ.)
β) ευθύνη **συμμετοχής** στην κοινωνική ζωή, γιατί έτσι το άτομο προωθεί τις επιδιώξεις του.